

การเรียบเรียงบทเพลงพื้นบ้านสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โคราซ ขอต้อนรับโดย กำปัน บ้านแท่น

THE FOLK SONG ARRANGEMENT FOR WIND BAND: KORAT
KOR TONRUBBY KAMPAN BANTAN

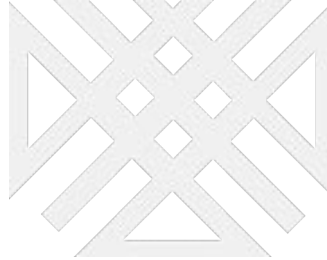
ณัฐวัตร แซ่จิ๋ว¹

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “การเรียบเรียงบทเพลงพื้นบ้านสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โคราซขอต้อนรับ โดย กำปัน บ้านแท่น” เป็นบทความวิชาการ โดยผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ เรียบเรียงบทเพลงจากบทเพลงพื้นบ้านสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมให้เกิดโน้ตเพลงในรูปแบบดนตรีตะวันตก เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันเป็นประเพณีท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นและทรงคุณค่าทางการศึกษาให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาความเป็นมาของบทเพลงพื้นบ้านอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1.) เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้เป็นสาระณะประโยชน์แก่วงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย 2.) เพื่อพัฒนาบทเพลงพื้นบ้านสู่ดนตรีสากลในรูปแบบการบันทึกโน้ตแบบดนตรีตะวันตก การเรียบเรียงบทเพลงพื้นบ้านนี้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ตามที่ผู้เขียนได้กำหนดไว้

คำสำคัญ: เพลงพื้นบ้าน / วงดุริยางค์เครื่องลม / บทเพลงโคราซขอต้อนรับ / กำปัน บ้านแท่น

¹ วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา

Abstract

An article titled “The Folk Song Arrangement for Wind Band: Korat kor tonrub by Kampan Bantan” is a academic article. The author has researched academic papers and composed songs arranged from folk songs for a wind band to produce scores in Western music styles. To preserve the distinctive local tradition and educational value for future generations to have the opportunity to study the history of folk songs with the following objectives: 1.) To be used as a guideline for the common good of wind bands in Thailand. 2.) To develop folk songs into international music in the form of Western music notes. The composition of this folk song perfectly achieves the purpose set by the author.

Keywords: Folk Song / Wind Band / Korat kor tonrub / Kampan Bantan

ความสำคัญและปัญหา

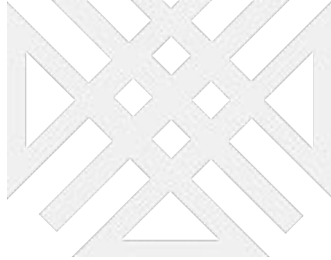
สุนทรียศาสตร์ของดนตรีในเบื้องต้น เป็นเรื่องของดนตรีที่ทำหน้าที่ “รับใช้” ในสังคมนั้น ๆ ดนตรีไม่ได้มีเอาไว้หนึ่งฟัง แต่ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของสังคม ในโลกตะวันตกแบ่งดนตรีที่รับใช้ ศาสนากับดนตรีของฆราวาสออกจากกันอย่างชัดเจน ดนตรีทางศาสนานั้นตอบเจตน์ของหน้าที่ ประกอบพิธีกรรมที่ทำให้มนุษย์มีอารมณ์เคลิบเคลิ้มที่จะเชื่อโดยไม่ตั้งข้อสงสัย ซึ่งย่อมเป็นหน้าที่ที่สำคัญของวัฒนธรรมของคริสตจักร ส่วนดนตรีของฆราวาสก็จะเน้นไปที่การ “ร้องรำทำเพลง” การ “ร้อง” และการ “รำ” นั้น เป็นวิถีธรรมชาติของชาวบ้านที่ใช้ดนตรีทำหน้าที่ผ่อนคลาย หรือประกอบกับ พิธีการในสังคม (ณัชชา พันธุ์เจริญ และคณะ, 2559, 406) บทเพลงพื้นบ้านในแต่ละภูมิภาคของ ประเทศไทย มีการสืบทอดกันรุ่นต่อรุ่นในชุมชนซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ส่งต่อกันในรูปแบบมุขปาฐะ โดย ไม่ได้มีการบันทึกโน้ตในรูปแบบที่เป็นสากล เมื่อเวลาผ่านไปบทเพลงพื้นบ้านจะถูกลืมและสูญหายไปตามกาลเวลา และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ค่านิยมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่าของบทเพลงพื้นบ้านที่เคยได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจาก บทเพลงพื้นบ้าน (Folk song) จัดเป็นงานวรรณกรรมมุขปาฐะ (Oral literature) ซึ่งรวมบทร่ายกรอง และรวมดนตรีเข้าด้วยกันสืบทอดกันมาปากต่อปากมีลักษณะเด่นอยู่ที่ความเรียบง่ายของถ้อยคำ การร้อง การแสดงออก นอกจากนี้ยังเป็นเพลงที่รู้จักดี และได้รับความนิยมในท้องถิ่นนั้น ๆ (ภูษิต สุวรรณณี, 2557, 2)

วงดุริยางค์เครื่องลมมีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนานในวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก และ มีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ในยุคสมัยของสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาได้มีการเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศฝั่งตะวันตก ทำให้

เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการเผยแพร่ศาสนาที่เป็นการขับร้องบทเพลงสวดศาสนาพร้อมด้วย นอกจากนี้ยังมีการนำเครื่องดนตรีทางฝั่งตะวันตกเข้ามาในการเจริญสัมพันธไมตรีร่วมด้วย (ณัฐวทร แซ่จิ๋ว, 2564, 25) ประวัติของวงดุริยางค์เครื่องลมที่มีการบันทึกในประวัติศาสตร์ถูกนำเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมีรูปแบบวงโยธวาทิตที่มีภารกิจด้านการทหารในลักษณะของกองเกียรติยศ หรือเพื่อการสวนสนามเป็นหลัก (กรมพลศึกษากระทรวงการทองเที่ยวและกีฬา, 2558, น. 9) ในปัจจุบันวงดุริยางค์เครื่องลมประกอบด้วยกลุ่มเครื่องดนตรีสำคัญ 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1.) เครื่องลมไม้ (Woodwind Instrument) ในการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีตามวิธีการของดนตรีวิทยาชาติพันธุ์ (Ethnomusicology) ถือว่าเครื่องลมไม้เป็นเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องลม (Aerophone) เพราะใช้ลมเป็นแหล่งกำเนิดเสียง 2.) เครื่องลมทองเหลือง (Brass Instrument) ในการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีตามวิธีการของดนตรีวิทยาชาติพันธุ์ ถือว่าเครื่องลมทองเหลืองเป็นเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องลมเพราะใช้ลมเป็นแหล่งกำเนิดเสียง 3.) เครื่องประกอบจังหวะ (Percussion Instrument) ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีเครื่องตีที่มีระดับเสียง (Pitched Percussion) และเครื่องตีที่ไม่มีระดับเสียง (Unpitched Percussion) ใช้ประกอบจังหวะ เครื่องตีเป็นกลุ่มเครื่องดนตรีกลุ่มหนึ่งในวงดุริยางค์เครื่องลมในการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีตามวิธีการของดนตรีวิทยาชาติพันธุ์ ถือว่าเครื่องตีเป็นเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องเคาะ (Idiophone) เพราะต้องมีการกระทบหรือตีเพื่อให้เกิดเสียง สำหรับเครื่องตีที่มีระดับเสียงสามารถจัดอยู่ในเครื่องดนตรีตระกูลโลหะ (Metallophone) ได้ด้วย เพราะมีโลหะเป็นแหล่งกำเนิดเสียง และในกรณีกลองที่มีหนังสัตว์เป็นส่วนประกอบก็สามารถจัดอยู่ในเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องหนัง (Membranophone) ได้ด้วย (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2554, 44, 278, 416)

บทเพลงพื้นบ้านโดยทั่วไปจะเป็นที่รู้จักเฉพาะกลุ่มหรือเพียงชุมชนระแวกนั้น ๆ ในบรรดาบทเพลงพื้นบ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ของประเทศไทย กำป๋น (ข่อยนอก) บ้านแท่น เป็นศิลปินและนักประพันธ์บทเพลงพื้นบ้านอีสานที่มีชื่อเสียงและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2564 สาขา ศิลปะการแสดง นอกจากนี้ กำป๋น บ้านแท่น มีผลงานมากมาย เช่น การออกเทป 11 ชุด วีดีโอ ซีดี วีซีดี 9 ชุด และผลงานการแสดงสดผ่านรายการวิทยุและโทรทัศน์อีกมากมาย (กำป๋น ข่อยนอก, 2546, 10-12)

บทเพลงพื้นบ้านของไทยเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาโดยรุ่นสู่รุ่นแบบเฉพาะกลุ่มไม่ได้ถูกจดบันทึกไว้ตามการบันทึกโน้ตในรูปแบบที่เป็นสากล ทำให้บทเพลงเกิดการเลือนหายจากกาลเวลาและการส่งต่อข้อมูลโดยการบอกต่อที่ได้ข้อมูลไม่ครบจากผู้สืบทอด จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์บทเพลงพื้นบ้านอีสาน โดยการเรียบเรียงบทเพลงพื้นบ้านสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม ในรูปแบบการบันทึกโน้ตที่เป็นสากล ซึ่งสามารถเก็บรายละเอียดต่าง ๆ ของการบรรเลงได้อย่างครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง นอกจากนี้ยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านอีสานได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้เป็นสาระณะประโยชน์แก่วงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย
- 2) เพื่อพัฒนาบทเพลงพื้นบ้านสู่ดนตรีสากลในรูปแบบการบันทึกโน้ตแบบดนตรีตะวันตก

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้เขียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบันทึกโน้ตในรูปแบบดนตรีตะวันตกที่สามารถนำมาใช้กับบทเพลงพื้นบ้านของไทยได้ในทุกมิติของการจดบันทึก ไม่ว่าจะเป็น ระดับเสียง (Pitch) สำเนียง การร้อง (Articulation) รายละเอียดต่าง ๆ ของดนตรีและการบรรเลง การบันทึกโน้ตทำให้บทเพลงพื้นบ้านไม่สูญหายไปตามกาลเวลาและยังสามารถจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน ผู้เขียนใช้วิธีการบันทึกโน้ตแบบดนตรีตะวันตก โดยใช้เทคนิคการประพันธ์ (Composition Technique) ตามหลักทฤษฎีดนตรีตะวันตก รวมไปถึงทฤษฎีการเรียบเรียงเสียงวงดนตรี (Orchestration) เข้ามาใช้ในการบันทึกโน้ต โดยที่ผู้เขียนยึดหลักแนวคิดและทฤษฎีตามหนังสือสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ของศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา พันธุ์เจริญ เป็นหลักในการเรียบเรียง นอกจากนี้การบันทึกโน้ตในรูปแบบดนตรีตะวันตกสามารถบรรเลงเดี่ยวเฉพาะวงดุริยางค์เครื่องลมเพียงอย่างเดียว และสามารถบรรเลงร่วมกับนักร้องไปพร้อมกันด้วยเพื่อเพิ่มประโยชน์การใช้งานได้ในหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงการบรรเลงร่วมกับดนตรีพื้นบ้านได้อีกด้วย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตของบทความ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตของบทเพลง

ผู้เขียนเลือกบทเพลงพื้นบ้าน โคราชขอต้อนรับ โดยมีเหตุผลดังนี้

1.1 เป็นบทเพลงพื้นบ้านของศิลปินชาวไทย กำปั่น บ้านแท่น ที่ได้รับความนิยมและมีอัตลักษณ์ของความเป็นไทยในรูปแบบบทเพลงพื้นบ้านของอีสาน

1.2. บทเพลงพื้นบ้าน โคราชขอต้อนรับ ใช้เอกลักษณ์ความเป็นไทยโดยการใช้บันไดเสียงเพนตาโทนิคและมีถ้อยคำร้องที่สวยงาม โดยเนื้อร้องเป็นการพรรณนาถึงความสุขงามของจังหวัดโคราช รวมไปถึงของขึ้นชื่อและสถานที่ที่เป็นจุดเด่นสำคัญของจังหวัดโคราชอีกด้วย

2. ขอบเขตของกลุ่มบุคคลข้อมูล

ผู้เขียนได้เลือกกลุ่มบุคคลสำคัญด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อ

เป็นข้อมูลสำหรับบทความวิชาการ ได้แก่ กำป็น บ้านแท่น ศิลปินแห่งชาติประจำปี พ.ศ.2564 โดยพิจารณาจากผลงานที่ประสบความสำเร็จทั้งในระดับชาติ

3. ขอบเขตของการบันทึกบทเพลงพื้นบ้าน

ผู้เขียนได้กำหนดแนวทางในการบันทึกบทเพลงพื้นบ้านตามต้นฉบับของศิลปิน กำป็น บ้านแท่น รูปแบบของการบันทึกโน้ตในรูปแบบดนตรีตะวันตกสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โดยสามารถบรรเลงร่วมกับนักร้อง รวมไปถึงการบรรเลงร่วมกับวงดนตรีพื้นบ้านได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลของการเขียนบทความในครั้งนี้ เป็นการสร้างองค์ความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความวิชาการ องค์ความรู้ดังกล่าวยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบันทึกโน้ตในรูปแบบดนตรีตะวันตกสำหรับบทเพลงพื้นบ้าน หรือบทเพลงอื่นที่ต้องการจดบันทึกสำหรับวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่แตกต่างออกไป และเพื่อใช้ในการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมได้

1. ผู้เขียนเข้าใจแนวทางการบันทึกโน้ตบทเพลงพื้นบ้านในรูปแบบดนตรีตะวันตกสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมอย่างลึกซึ้ง
2. ผู้เขียนบันทึกโน้ตบทเพลงพื้นบ้าน โคราซซอด้อนรับ สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์สำเร็จ
3. ผู้เขียนจัดทำเพื่อแบ่งปันให้ นักดนตรี นักวิชาการ บุคคลทั่วไปสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมบทเพลงพื้นบ้านอีสาน

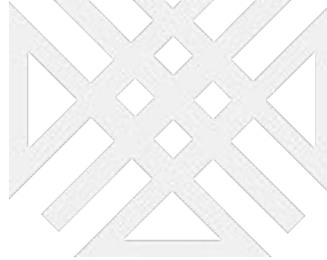
วิธีดำเนินการ

เครื่องมือที่ใช้

บทเพลงพื้นบ้าน โคราซซอด้อนรับ โดย กำป็น บ้านแท่น สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม มีพื้นฐานเพลงมาจากการลำเรื่อง หรือ ลำพื้น ซึ่งคำว่า “เรื่อง” “พื้น” แปลว่านิทาน เพราะฉะนั้นเนื้อหาเพลงจะเล่าถึงความเป็นมาของจังหวัดนครราชสีมา แนวคิดในการนำบทเพลงพื้นบ้าน โคราซซอด้อนรับ มาเรียบเรียงใหม่ ในรูปแบบวงดุริยางค์เครื่องลม โดยมีนักดนตรี 10 – 25 คน แบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มจังหวะ (Rhythm) ส่วนประกอบหนึ่งของดนตรีเกี่ยวข้องกับระยะเวลา ลักษณะจังหวะจะเป็นส่วนหนึ่งของทำนองเสมอ ส่วนใหญ่จะบรรเลงโดยกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง และกลุ่มเครื่องลมไม้ นำมาดัดแปลงโดยการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านของโคราซซอด้อนรับไว้ และยังสามารถนำวงพื้นดนตรีบ้านของโคราซซอด้อนรับบรรเลงกับวงดุริยางค์เครื่องลมได้อีกด้วย

บทความนี้ใช้ข้อมูลสนับสนุนจากเอกสารประเภทต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลออนไลน์ จากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ตำรา หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ตลอดจนบทเพลงที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลออนไลน์ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2. ผู้เขียนศึกษาข้อมูลบทเพลงที่เป็นวิถีชีวิตต้นฉบับของนักร้องบทเพลงพื้นบ้าน ศึกษาการบันทึกโน้ตดนตรีตะวันตก ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการประพันธ์บทเพลง และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ กำหนดเป็นแนวทางในการเรียบเรียงบทเพลงพื้นบ้านสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม โดยคำนึงถึงลักษณะสำคัญทางดนตรีที่ปรากฏให้เห็นในบทเพลงเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นโน้ตเพลงสาธารณะประโยชน์แก่วงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เขียนเก็บข้อมูลจากบทเพลงที่ถูกบันทึกเป็นวิดีโอในสื่อออนไลน์โดยมีรายละเอียดของเนื้อร้องบทเพลง ทำนองของบทเพลง และลักษณะการบรรเลง จากละครเรื่องนายฮ้อยทมิฬ ถูกฉายในปี พ.ศ.2543 ทางช่อง 7 สี เพื่อนำมาเรียบเรียงผ่านโปรแกรมบันทึกโน้ตตามรูปแบบดนตรีตะวันตก ตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2565 ถึงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2565 ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลบทเพลงทั้งหมด 15 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนเรียบเรียงบทเพลงพื้นบ้านจากการฟังดนตรีทั้งหมดของบทเพลง โคราชขอต้อนรับ ใช้โปรแกรมบันทึกโน้ตดนตรีสากล Sibelius 7.5 ในการบันทึกโน้ต โดยอ้างอิงการบันทึกบทเพลงจากทฤษฎีดนตรีสากลและเทคนิคการประพันธ์บทเพลง ผู้เขียนใช้เทคนิคการประพันธ์พัฒนาบทเพลงให้มีความสร้างสรรค์โดยใช้สีสันของเครื่องดนตรีผสมผสานให้ออกมาให้ความแตกต่าง ทำให้ทุกท่อนของบทเพลงมีสีสันเสียงที่ต่างกันออกไป โดยยึดสำเนียงของบทเพลงพื้นบ้านเอาไว้ด้วยการควบคุมลักษณะเสียงตามกลวิธีทางดุริยางคศิลป์

สรุปผลการวิจัย

บทเพลง โคราชขอต้อนรับ อยู่ในสังกัดลักษณะเปลี่ยนเนื้อค้งทำนอง (Strophic Form) ที่มีแค่เพียงทำนองเดียววนไปจนจบเพลง ตัวอย่างเช่น ทำนองดนตรีเป็น AAA แต่ในขณะที่เดียวกันทางเนื้อร้องเป็น ABC บทเพลงนี้อยู่ในบันไดเสียง C Major เพื่อให้เข้ากับดนตรีพื้นบ้าน และทำให้ผู้ที่ได้รับฟังเข้าถึงได้ง่าย อ้างอิงจากการใช้ลักษณะพิเศษเฉพาะของบันไดเสียงในปลายยุคบาโรกที่ถูกเรียกว่า Music and the Doctrine of Affections.

ทำนองของเพลงจะเป็นกลุ่มเครื่องลมไม่บรรเลงทำนองหลักสลับกันไปมาระหว่างเครื่องดนตรี ใช้เทคนิคการเลียน (Imitation) คือการไล่เสียงกันของทำนองระหว่าง 2 แนวขึ้นไปเกิดจากทำนองเดียวกันที่เริ่มไม่พร้อมกัน เป็นเทคนิคสำคัญในการประพันธ์เพลง จนเกิดเป็นห่วงล้าดับทำนอง (Melodic Sequences) เป็นการซ้ำทำนองทันทีในต่างระดับเสียงหรือต่างท่วงทำนอง (ฉันทาพันธุ์เจริญ, 2554, น. 176, 225) ซึ่งในบทเพลงจะซ้ำร้องแบบการร้องส่งกันไปมาระหว่างนักร้องชาย

และนักร้องหญิง ผู้เขียนจึงบันทึกโน้ตให้กลุ่มเครื่องดนตรี ได้แก่ ฟลูต (Flute) คลาริเน็ต (Clarinet) เฟรนช์ฮอร์น (French horn) และยูโฟเนียม (Euphonium) ให้เป็นผู้บรรเลงกลุ่มนำดับบทบรรเลงคั่น (Interlude) โดยเครื่องในข้างต้นนั้นมีเนื้อเสียงที่อ่อนหวานและมีความนุ่มนวลของเสียง ผู้เขียนจึงใช้เครื่องดนตรีกลุ่มนี้แทนเสียงขับร้องของผู้หญิง และให้กลุ่มเครื่องอัลโตแซกโซโฟน (Alto Saxophone) เทเนอร์แซกโซโฟน (Tenor Saxophone) บาริโตนแซกโซโฟน (Baritone Saxophone) ทรัมเป็ต (Trumpet) และทรอมโบน (Trombone) บรรเลงให้สอดคล้องตามหลังกลุ่มแรก ซึ่งเครื่องดนตรีกลุ่มหลังนี้มีความกระด้างของเสียงทำให้เกิดโทนเสียงที่ผู้เขียนใช้แทนเสียงร้องของผู้ชาย (ตามภาพที่ 1)

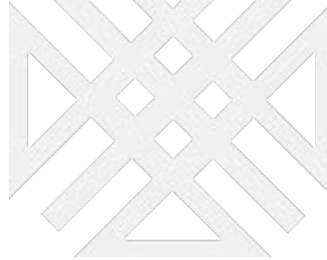
ซึ่งทำนองที่กล่าวมานั้นเป็นชุดทำนองที่ใช้เป็นช่วงนำ (Introduction) เพื่อเตรียมเข้าสู่ตอนแรกของบทเพลง และ เป็นบทบรรเลงคั่น เมื่อผ่านทำนองนี้ไปจะเป็นการลำดับเล่าเรื่องตามเนื้อร้องของบทเพลง ทำนองของบทบรรเลงคั่นนำมาจากคำร้อง ไชยา จะจี๊ชา โอไชยา จะจี๊ชา ครึ่งละ 4 รอบ ก่อนที่จะเข้าทำนองเพลงในแต่ละรอบ โดยกลองชุดจะบรรเลงในรูปแบบร่ำวงที่มีต้นแบบมาจากทำนองการบรรเลงของกลองพื้นบ้าน โดยทำนองของกลองพื้นบ้านมีความคล้ายคลึงกับทำนองของแนวเพลงเร็กเก้ (Reggae) ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในแถบทะเลแคริบเบียน (Caribbean) (ตามภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 การไล่เลียงกันของทำนองบทบรรเลงคั่น

ภาพที่ 2 กลองชุดบรรเลงกลุ่มโมตีฟทำนองจังหวะเพลงพื้นบ้าน

โดยที่ทูบา (Tuba) และดับเบิลเบส (Double bass) จะบรรเลงกลุ่มจังหวะโมทีฟ (Motive) เดิมซ้ำไปมาเพื่อเป็นทำนองของการบรรเลง ทำให้เกิดอรรถรสในการบรรเลง ในขณะที่กลองชุดจะบรรเลงเน้นจังหวะหนัก ในจังหวะที่ 2 ส่วนทูบาและดับเบิลเบสจะบรรเลงจังหวะหนัก ในจังหวะที่ 1 ทุก ๆ การบรรเลง 2 ห้อง เมื่อรวมกันระหว่างทูบา ดับเบิลเบส และกลองชุดเข้าด้วยกัน จังหวะจะถูกเน้นในจังหวะที่ 1 2 และ 2 1 ของบทเพลง โคราชต้อนรับ (ตามภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 การเน้นจังหวะ

ทำนองเพลง (Melody) ของบทเพลงโคราชขอต้อนรับมีเนื้อหาและคำร้องเป็นการเล่าเรื่องหรือมีนัยของเรื่องราวอยู่เบื้องหลังที่เรียกว่าซิมโฟนิคโพเอ็ม (Symphonic poem) ในรูปแบบโฮโมโฟนิคเมโลดี (Homophonic melody) ซึ่งมีโน้ตทำนองเพลง 1 ลายเป็นหลัก และมีการบรรเลงประกอบ (Accompaniment) ควบคู่ไปกับทำนองเพลง (KOSTKA,PAYNE,ALMEN, 2013 P.120-122) ทำนองเพลงใช้โน้ตเป็นโมทีฟที่เป็นวัตถุดิบในการสร้างบทเพลงให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งเพลง (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2554, 238) ซ้ำไปซ้ำมา และประกอบไปด้วยลักษณะพื้นผิว (Texture) ที่เป็นจังหวะเดินรำพื้นบ้าน ทำนองเพลงใช้โน้ตตัวที่ 5 ของบันไดเสียงที่มีความน่าสนใจของสำเนียงพูดท้องถิ่นในการบรรเลงทำนองหลักของบทเพลง ซึ่งทำนองเพลงได้มีการแบ่งวรรคเหมือนการท่องทำนองกลอน คือ วรรคที่ 1 ถ้าโครามาโคราช วรรคที่ 2 เรายินดีต้อนรับ และคำว่าต้อนรับทำให้น่าสนใจโดยการใช้เคเดนซ์พลิกกลับ (Inverted cadence) ที่ต้องการส่งให้วรรคที่ 3 และ 4 โดยในสองคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 ก็จะใช้เคเดนซ์พลิกกลับอีกครั้งเพื่อขึ้นบาทต่อไป รอบแรกของทำนองเพลง ผู้เขียนได้บันทึกโน้ตให้เครื่องดนตรีที่บรรเลงคือ ฟลูตและคลาริเน็ต เนื่องจากเนื้อหาของบทเพลงเป็นรูปแบบการเล่าเรื่องผู้เขียนจึงเลือกเครื่องดนตรีที่มีเสียงอ่อนหวานฟังสบายบรรเลงเนื้อหาของบทเพลงในรอบแรก (ตามภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 ทำนองเพลงรอบที่ 1

ผู้เขียนเรียบเรียงทำนองเพลงออกมาเป็นลำดับชั้นของเสียง ในรอบแรกเริ่มจากการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีที่มีจำนวนน้อยขึ้น ต่อมาทำนองเพลงรอบที่สองผู้เขียนเลือกใช้ คลาริเน็ต เฟรนช์ฮอร์น และยูโฟเนียม เพิ่มเข้ามาเนื่องจากผู้เขียนต้องการเพิ่มความหนาของลำดับชั้นเสียงในการบรรเลง นอกจากนี้ยังเพิ่มสีสันเสียง (Tone color) ที่มีความอ่อนหวานของเครื่องลมไม้เสียงสูง รวมกับความนุ่มนวลของเครื่องลมทองเหลืองในช่วงเสียงกลางทำให้เกิดมิติของเสียงมากขึ้น เปรียบเสมือนการร้องจากนักร้องที่ร้องร่วมกันหลายคน (ตามภาพที่ 5)

การบรรเลงรอบที่สาม ผู้เขียนบันทึกโน้ตเน้นสีสันเสียงไปที่กลุ่มเครื่องลมไม้เป็นหลัก เสียงมีความอ่อนหวานโดยมี ฟลูต คลาริเน็ต อัลโตแซกโซโฟน และเทเนอร์แซกโซโฟน นอกจากนี้ยังประพันธ์เพิ่มเสียงของเฟรนช์ฮอร์นเพื่อเพิ่มเนื้อเสียงที่มีความกังวาลเข้าไปด้วย และบรรเลงจังหวะขัด (Syncopation) โดยกลุ่มเครื่องลมทองเหลืองเพื่อมิติของเสียงในการบรรเลง (ตามภาพที่ 6)

ภาพที่ 5 ทำนองเพลงรอบที่ 2

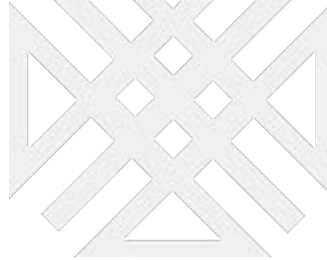

ภาพที่ 6 ทำนองเพลงรอบที่ 3

การบรรเลงรอบที่สี่ ผู้เขียนเน้นสีสันเสียงของคลาริเน็ต อัลโตแซกโซโฟน เทเนอร์แซกโซโฟน ทรัมเป็ต และทรมโบน ทำให้รูปแบบของช่วงเสียง (Tessitura) สมบูรณ์มากขึ้นเมื่อบรรเลงร่วมกับ จังหวะขัดโดย ฟลูต เฟรนช์ฮอร์น เบสทรมโบน และยูโฟเนียม เนื่องจากผู้เขียนเล็งเห็นว่าการ บรรเลงในรอบนี้เป็นรอบสุดท้าย ถือเป็นประโยคสำคัญ (Climax note) สุดท้ายของบทเพลง ผู้เขียน จึงเลือกให้เครื่องดนตรีทุกเครื่องบรรเลงพร้อมกันในท่อนสุดท้ายนี้เพื่อความสะดวกสมบูรณ์ และช่วยสร้าง ระดับความเข้มเสียงที่ช่วยให้ผู้ฟังทราบได้ว่าเป็นรอบสุดท้าย (ตามภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 ทำนองเพลงรอบที่ 4

การบรรเลงบทเพลงพื้นบ้านด้วยวงดุริยางค์เครื่องลมด้วยการอ่านโน้ตในรูปแบบดนตรีตะวันตกที่ถูกเรียบเรียงโดยผู้เขียนนั้น สามารถบรรเลงออกมาได้โดยยังคงสำเนียงดั้งเดิมของดนตรีพื้นบ้านบทเพลง โคราชขอต้อนรับ ด้วยการใช้แนวปฏิบัติ (Performance Practice) ในการบรรเลง ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถควบคุมแนวปฏิบัติให้เป็นไปตามสำเนียงดั้งเดิมไว้คือ การควบคุมลักษณะเสียงสั้น-ยาว เบา-ดัง ตามส่วนโน้ตที่ถูกบันทึกไว้ รวมไปถึงการควบคุมเสียงทำให้เสียงเพี้ยนสูงขึ้น (Sharp) หรือต่ำลง (Flat) ตามสำเนียงของบทเพลงต้นฉบับ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรเลงซึ่งเป็นตัวกำหนดลีลาของบทเพลงพื้นบ้านและบทเพลงบรรเลงทั่วไปของวงดุริยางค์เครื่องลม นอกจากนี้การควบคุมลักษณะเสียงที่ถูกถ่ายทอดออกมาขึ้นอยู่กับผู้อำนวยเพลงว่าต้องการสื่อสารออกมาในรูปแบบใด

อภิปรายผลการวิจัย

จากจุดประสงค์ข้อ 1.) เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้เป็นสาระณะประโยชน์แก่วงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้เขียนต้องการเผยแพร่วงดุริยางค์เครื่องลมเข้าสู่ชุมชนและการบริการชุมชนให้เป็นที่รู้จัก สอดคล้องกับ (BATTISTI, 2002, p. 56-56) ที่กล่าวว่า เฟรเดริก เฟนเนลล์ (Frederick Fennell) ส่งจดหมายกว่า 400 ฉบับให้นักประพันธ์เพลง เชิญชวนให้ประพันธ์บทเพลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม เพื่อต้องการให้วงดุริยางค์เครื่องลมเข้าสู่ชุมชนมากขึ้นเพื่อให้เป็นที่รู้จักและสามารถใช้งานได้ในทุกชนชั้น

และวัตถุประสงค์ข้อ 2.) เพื่อพัฒนาบทเพลงพื้นบ้านสู่ดนตรีสากลในรูปแบบการบันทึกโน้ตแบบดนตรีตะวันตก ผู้เขียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบันทึกโน้ตเพื่อเป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมของเพลงพื้นบ้าน สอดคล้องกับ (ณัชชา พันธุ์เจริญ และคณะ, 2559, น. 144-145) ที่กล่าวว่า เพลงไทยสากลเป็นผลผลิตที่นำทิ้งของสองศาสตร์และศิลป์ จากสองวัฒนธรรมต่างภาษาผสมผสานกันอย่างลงตัวโดยมีธรรมชาติเป็นเครื่องกลมเกลี้ยง ชัดเกลาให้มีความสมบูรณ์ของเสียงภาษาไทยและเสียงดนตรีสากลโดยมีกลุ่มศิลปินที่มีความเข้าใจและชำนาญทั้งทางด้านดนตรีไทยและดนตรีสากลช่วยกันรังสรรค์ปรับแต่งแก้ไขจนละไม้คนละมือจนเกิดความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

โน้ตบทเพลง โคราชขอต้อนรับ ที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นมาเป็นผลงานที่สร้างขึ้นเพื่ออนุรักษ์บทเพลงพื้นบ้าน สำหรับใช้ในงานสาธารณะประโยชน์เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในกิจกรรมเชิงพาณิชย์ หากต้องการโน้ตบทเพลงนี้สามารถติดต่อขอรับโน้ตได้ที่อีเมล mr.trumpet1234@gmail.com

เอกสารอ้างอิง

- กรมพลศึกษากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). แนวทางการจัดประกวดวงโยธวาทิต. กรุงเทพฯ. กำปิ่น ชาญนอก. (2546). ชีวิตและประสบการณ์ กำปิ่น (ชาญนอก) บ้านแพน (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฏชา พันธุ์เจริญ. (2554). พจนานุกรม ศัพท์ดุริยางคศิลป์ (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกศกะรัต.
- ณัฏชา พันธุ์เจริญ และคณะ. (2559). ดนตรีลือลิต รวมบทความดนตรีสร้างสรรค์เชิงวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธนาเพชร.
- ณัฐวัตร แซ่จิ้ว. (2564). แนวทางการปรับวงและการอำนวยเพลงบทเพลงราชดำเนิน โดย วานิช ไปตะวนิช (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภูษิต สุวรรณมณี. (2557). การพัฒนาบทเพลงพื้นบ้านไทยสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม (ปริญญาดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- BATTISTI, F. L. (2002). THE WINDS OF CHANGE. U.S.A: MEREDITH MUSIC PUBLICATIONS.
- KOSTKA, S., PAYNE, D., & ALMEN, B. (2013). TONAL HARMONY WITH AN INTRODUCTION TO TWENTIETH-CENTURY MUSIC. NEW YORK: MCGRAW-HILL COMPANIES.